

PRIKAZI IZ LITERATURE

J. Kišparić, J. Kovačević, V. Seiwerth:

PRIRUČNIK ZA POZNAVANJE I SUZBIJANJE KOROVSKÉ FLORE U NAŠIM HIDROMELIORACIONIM SISTEMIMA

U SR Hrvatskoj ima oko 1,800.000 ha melioracionih površina na kojima je izgrađena kanalska mreža za odvodnju ili je valja tek izgraditi. Do sada je izgrađeno oko 24.000 km I, II i III reda.

Na melioracionim površinama nalaze se gotovo sve poljoprivredne površine društvenog sektora (96,4%).

Naše najznačajnije poljoprivredne kulture (pšenica, kukuruz, šećerna repa i suncokret) siju se u hidromelioracionim površinama, pa iz toga proizlazi od kakvog je značenja pravilno održavanje hidromelioracionih sistema odvodnje za proizvodnju naših osnovnih prehrambenih proizvoda u našoj republici.

Međutim, u tim sistemima narastu-uslijed pogodnih uvjeta ogromne količine različitih korova, koji sprečavaju odvod velikih količina vode, a osobito ako nadođe velika količina pljuskova ili druge elementarne nepogode. Ti se korovi uglavnom odstranjuju rukom-košnjom, jer što još za to nema pogodnih strojeva koji bi mogli koristiti na strmim obalama kanala, a takva je košnja danas vrlo skupa i iziskuje velike izdatke. Zato su naši stručnjaci pristupili istraživanjima ne bi li se ti korovi mogli odstraniti nekim drugim načinom, pa se tako pristupilo upotrebi herbicida. Poznato je da se danas upotrebljavaju herbicidi na velikim područjima i s dosta uspjeha pa nema zapreka da ti herbicidi ne bi djelovali na kanalima i tako suzbili korove. Troškovi oko suzbijanja korova herbicida bili bi znatno manji.

Upravni odbor Vodoprivrednih organizacija SRH izdao je spomenutu knjigu koja bi imala dati u prvom redu stručnim kadrovima upute kako treba postupiti s pojedinim herbicidima, jer se različiti korovi suzbijaju i različitim herbicidima, a ima ih mnogo i stalno se proizvode novi.

Primjena herbicida u vodoprivredi novijeg je datuma i dakako da nema dovoljno obučениh kadrova koji bi bili u stanju da kvalificirano organiziraju i izvode te radove. Nadamo se da će ovaj Priručnik dobro poslužiti, jer bez dobrog poznavanja korova, napose onih u odvodnim kanalima, ne bi bilo pravilne pa i efikasne primjene herbicida.

Knjiga je opremljena s 227 slika, koje su vrlo dobre tako da korisnici knjige mogu u praksi lako raspoznati različite korove i prema tomu odrediti koji se herbicid ima upotrijebiti da bi njegova primjena bila efikasna. Priručnik je prvi ove vrsti u našoj zemlji i opravdano se nadamo da će dobro poslužiti svim onima, koji se bave problemima primjene herbicida na suzbijanju i uništavanju korovske flore u našim hidromelioracionim sistemima.

Dr Mandekić

ČOVJEK I NJEGOVA OKOLINA. Ekološko-biološke komponente zaštite i oblikovanje pejzaža u zagrebačkoj i slavonsko-baranjskoj regiji.

Izdanje Urbanističkog Instituta SR Hrvatske. Zagreb, 1972

Urbanistički Institut SR Hrvatske, koji već od 1947. god. radi na urbanističkim planovima gradova i naselja, pristupio je 1963. regionalnim prostornim istraživanjima širih područja, pa je do sada izradio program dugoročnog razvoja i plan prostornog uređenja Jadranskog područja, Plitvičkih jezera, zagrebačke regije, Istre, Gorskog kotara te Slavonije i Baranje. Ova istraživanja i planovi imaju poslužiti kao racionalna osnovica prilikom izrade Republičkog prostornog plana što ga izrađuje Republički sekretarijat za urbanizam, građevinarstvo, stambene i komunalne poslove.

Postalo je jasno da perspektivno planiranje uporabe površina pojedinih geografskih područja, pa i političkih zajednica, mora bazirati na poznavanju svih bioloških, ekonomskih, socijalnih i drugih faktora, koji određuju vrijednost pojedinih sredina. Principi nauke o tzv. »Land use« koji se već naveliko primjenjuju u naprednim zemljama, našli su punu primjenu u radu Urbanističkog Instituta Hrvatske. Ovaj rad ima golemo značenje za smišljeno, perspektivno uređenje krajolika i svrsishodno iskorišćavanje površina, a jedina je brana stihijskom planiranju. Ne manje značenje imaju za zaštitu čovjekove okoline održavanje biološko-ekološke ravnoteže u pojedinim regijama i pronalaženje najboljih načina održavanja prirodnih biocenoza.

U studiji pod gornjim naslovom cio niz naših poznatih stručnjaka (Kiš D., Bertović S., Jurčić V., Martinović J., Ricov S. i dr.), donosi izvode iz studija o ekološko-biološkim sredinama i prostornim planovima napose zagrebačke i slavonsko-baranjske regije. Djelo je ilustrirano kartama reljefa, geoloških prilika, šuma po vrstama drveća, erozionih područja te pejzaža (postojećeg i planiranog).

Djelo će poslužiti svima koji se bave planiranjem i racionalnim iskorišćavanjem površina.

M. Gračanin

Kovačević P., Kalinić M. Pavić V. i Bogunović M. — TLA GORNJE POSAVINE
Izdanje Instituta za pedagogiju i tehnologiju tla, Zagreb, 1972.

S posebnim zanimanjem i zadovoljstvom dočekala je naša agronomska javnost rezultate pedološko-kartografskih istraživanja gornje Posavine, što ih je objavio Institut za pedologiju i tehnologiju tla u Zagrebu. Istraživanja su rezultat višegodišnjeg kolektivnog rada naših kartografa pod vođstvom dr P. Kovačevića, a u okviru teme »Pedogenetska proučavanja i izrada pedološke karte Jugoslavije« uz financiranje Saveznog i Republičkog fonda za naučni rad, kao i direkcije za Savu. Činjenica da su pedosistematske jedinice predočene na kartama mjerila 1:50000 jasno upućuje da će rezultati istraživanja biti od velike koristi agronomima, šumarima, geobotaničarima pa i geolozima, a napose svima onima koji se bave planiranjem racionalne upotrebe zemljišnih površina i formiranjem krajolika. Na osnovu ovih istraživanja bit će moguće pristupiti izrađivanju još detaljnijih karata u svrhe poljoprivredne i šumarske, hidrotehničke, komasacijske, a napose bonitacijske za potrebe katastra. Jednom riječju ovaj rad naših pedologa znatno će doprinijeti da se racionalnije podiže proizvodna sposobnost naših tala u veoma značajnom proizvodnom području kao što je Gornja Posavina. Bez znanstvenih pedološkoekoloških pokazatelja sav rad na fertilizaciji, mehaničkoj obradi tla, hidromelioracijama i drugim zahvatima u fond tla, mora imati samo stihijski karakter.

Valja napomenuti da su autori u ovom radu primijenili terminologiju u pogledu klasifikacije sistematskih jedinica, koja je prihvaćena za pedološku kartu Jugoslavije, zadržavajući samostalnost gdje god je to bilo moguće.

Vrlo vrijedan prilog studiji predstavljaju pedološke karte mjerila 1:50000 za Samobor 2 i 4, Zagreb 1, 2, 3 i 4, te Čazma 1 i 3.

M. Gračanin

Jakšić V. — KLJUČ ZA ČITANJE I KORIŠTENJE PEDOLOŠKE KARTE BOSNE I HERCEGOVINE I NJENE DOKUMENTACIJE U PRAKSI

Izdanje Zavoda za agropedologiju, Sarajevo, 1972. Red. Dr. Lj. Kavić

Bila je sretna zamisao dr Vojne Jakšić, da sada, kada je već više od 2.000.000 ha SRB i H. pedološki kartirano, iz štampe izašlo 29 pedoloških sekcija, objavi KLJUČ za čitanje pedoloških karata i tako poveća njihovu uporabivost u praksi. Valja naime odmah reći da je čitanje pedoloških karata bez tumača većini praktičara činilo teškoće, čime je i njihova primjenljivost znatno smanjena. U ovom Ključu prikazana je metodika izrade pedološke karte u mjerilu 1:50.000, objašnjeni topografski i pedološki znakovi na pedološkim sekcijama i prikazan način korištenja pedoloških istraživanja u praksi. Uporabljivost karata znatno je povećana time što su u pedološke sekcije uneseni svi profili na osnovu kojih je karta rađena. Rezultati istraživanja uneseni su u 3 tabele (I—III). U I tabeli predočeni su rezultati terenskih opažanja otvorenih profila, te neki rezultati istraživanja površinskih horizonata (pH, te ekološki aktivni P i K). U tabeli II sakupljeni su podaci o fizikalnim svojstvima reprezentativnih profila, a u III tabeli podaci o kemijskim i mikrobiološkim istraživanjima pojedinih horizonata značajnih profila. Na taj način lako je dobiti predodžbu u važnim ekološkim karakteristikama pojedinih sistematskih jedinica predočenih na pedološkoj karti.

Autorica ovog rada, dugogodišnja suradnica dr Lj. Kavića (od 1947), koji je preuzeo redakciju ovog Ključa, sa zahvalnošću ističe njegovu pomoć u izradi ovog priručnika, a također i neslaganje dr Kavića s nekim terminima (pseudo-glej, ranker, sirozem itd.) radi čega na pedološkim kartama nema njegova imena.

M. Gračanin

Kárpáti Z. — Terpó A.:

ALKALMAZOTT NÖVENYFÖLDRAJZ (OSNOVI FITOGRAFIJE). STR .287,
SL. 143. BUDAPEŠT, 1971.

Dva nastavnika botanike na Hortikulturnom sveučilištu u Budimpešti kao prikladni suradnici **Kárpáti Z.** (botaničar) i **Terpó A.** (agrobotaničar) napisali su monografski udžbenik Osnovi fitogeografije. Djelo je prvenstveno namijenjeno studentima hortikulture, koja obuhvaća slijedeće znanstevne discipline: voćarstvo, vinogradarstvo, vrtlarstvo, ukrasno bilje (cvjećarstvo), podizanje i uređenje parkova i nasada, uređenje krajolika (landšafta) i zaštitu prirode u najširem smislu.

Osnovi fitogeografije imaju 10 poglavlja, svako poglavlje po nekoliko potpoglavlja. Osvrnut ćemo se u najkraćim crtama na sadržaj djela.

Prvo poglavlje govori o velikim fitogeografskim oblastima zemlje s osvrtom na filogeografske provincije Mađarske. U drugom su izneseni faktori rajonizacije vegetacije naše zemlje. Dalja poglavlja sadrže građu o fitogenezi, historiji i fitocenologiji biljnog pokrivača zemlje. Posebna su poglavlja o fitogeografiji i historiji kulturnih biljaka. Naročito je značajno poglavlje namijenjeno biljnoj proizvodnji pojedinih poljoprivrednih disciplina (grana) kao npr. fitogeografija voćarstva, vinogradarstva, poljskih (ratarskih) kultura, ukrasnog bilja (cvijeca) i pregled tropske i suptropske biljne proizvodnje.

Zadnje poglavlje je namijenjeno korovima (postanak, svojstva, mjere borbe).

Kao opća ocjena udžbenika Osnovi fitogeografije je da su iznesene sve zasluge jedne opće (teoretske) fitogeografije, ali uvijek s primjerima, podacima iz hortikulture kako se predaje na Hortikulturnom sveučilištu u Budimpešti. Tako kada se govori npr. o arealima biljke, tada su primjeri iz hortikulture kako je naprijed navedeno. Obzirom na sadržaj iznesene građe djelo je moglo nositi naslov Osnovi hortikulturne fitogeografije. Radi se u stvari o jednoj primijenjenoj (specijalističkoj) fitogeografiji.

J. Kovačević

Stählin A. — Šoštarić-Pisačić K. — Kovačević J.:

**GÜTEZAHLEN VON PFLANZENARTEN IN FRISCHEM GRUNDFUTTER
(KVALITETNI BROJEVI KRME BILJNIH VRSTA U ZELENOM STANJU),
DLG — Verlag Frankfurt (M), 1971. (str. 152).**

Najnoviji standardni priručnik, koje je izdao »DLG — Verlag Frankfurt a. M.) napisao je A. Stählin (Giessen) i Karlo Šoštarić-Pisačić i J. Kovačević kao suautori, a odnosi se na procjenu krmnih biljnih vrsta djetelišta, lucerrišta, travnjaka itd. u zelenom stadiju prije cvatnje i u cvatnji. Rad autora je rezultat dugogodišnjeg proučavanja navedenog problema, te je doveo do suradnje u izdanju zajedničkog priručnika.

Autori (Stählin, Šoštarić-Pisačić i Kovačević) krmu biljnih vrsta izražuju u postocima brojčano u 9 klasa i to 7 klasa s pozitivnom vrijednosti i 2 klase s negativnom vrijednosti. Brojčana vrijednost krme biljnih vrsta procjenjuje se postotno. Najviša krmna vrijednost je preko 90%. To su npr. crvena djetelina, bijela djetelina, poljska vlasulja, klupčasta oštrica itd. Škodljive i otrovne krmne biljne vrste imaju negativne postotke.

Ukupno je navedeno 1057 rodova, odnosno travnjačkih krmnih biljnih vrsta. Navedeni broj biljnih vrsta predstavlja uglavnom krmnu floru umjerenog dijela Europe.

J. Čizček